

— и проповѣдь за неговото пълно осъществяване. Въ нашия животъ, по неговитѣ думи, има още много мракъ и хаосъ. Той трѣбва да се осмисли, „оцелесъобрази“, та отъ народъ, който само физиологически „живори“, да станемъ културна нация. А такъвъ ще го направятъ преди всичко сжщинскитѣ творци. „Тоя животъ чака твореца, който да създаде отъ него твърдъ и земя“. Отъ тукъ високата мисия на твореца и, заедно съ това, издигането на силната индивидуалностъ, безъ която нѣма творчество. „Höchstes Gut der Menschlichkeit ist die Persönlichkeit“, цитира охотно той Гете. Тукъ сж коренитѣ на неговия индивидуализъмъ и духовенъ аристократизъмъ, атакитѣ му противъ демократизацията на изкуството, неприязнеността му, която взе такъвъ краенъ субективенъ изразъ, къмъ Вазова, когото безрезервно и несправедливо отрече, защото ненавиждаше въ него представителя на „стадното“ мнозинство. Индивидуализмътъ и аристократизмътъ на Славейкова съвсемъ не означаватъ стремежъ къмъ естетическо сибаритство и бѣгство отъ живота. Изкуството не е безцелно. „Възгледътъ l'art pour l'art е едно недомислие“, казва той. То води къмъ създаване на висша култура, къмъ „вчовѣчване“. Въ служба е на живота, многоликия, сложния, ирационалния животъ, — който не е „учебникъ по логика“. Никакви догми, едностранчиви теории, никакви школи и „текета“. — Пълна творческа свобода! И още единъ важенъ принципъ, който по-после усвоява: изкуството търси характерното — не красивото, тъй хубаво прокаранъ въ статията му „Езикъ и култура“.

Въ тѣзи и други още схващания на Славейкова има истини, чието усвояване и след-